

Mennyből egy angyal

Hubay Miklós hatvanadik születésnapját a Televízió unalmas szónoklatok helyett a szerző két mulatságos komédiájával ünnepelte meg. Mindkét játék ötletes, szellemes és valóban alkalmas arra, hogy a drámaírót, mint a dramaturgiai sakkjáték nagymesterét jellemezze és méltassa.

Hubay tévéjátékai a naiv és rafinált nézőhöz, az egész „elektronikus faluhoz” (Mc Luhan nevezi így a sokrétű tévéközönséget) egyaránt szólnak. Az előbbi az ötletek villódzása, a képernyőn megelevenedő mese fordulatossága, teletalálatai ragadják magukkal, az utóbbi a dramaturgiai gépezet működésének pontosságában, gördülékenységében, a bravúros írói technikában leli örömét.

A *Mennyből egy angyal* üde, izgalmas, remekül exponált és lírai-an feloldott, ironikus-tragikus komédia. A kamasz arkangyal (Felföldy László) nem az égből, hanem egy lakótelepi bérház hatodik emeleti nyitott ablakán át repül be, hogy megmentse, elbűvölje és női élethivatására emlékeztesse a szomszédos lakásban telefonon hisztérikusán sikoltozó, öngyilkossággal fenyegetőzdő fiatalasszonyt. (Béres Ilona értően ironikus alakítása.) A falak, mint köztudomású, a házgyári lakásokban vékonyak, a semmittevő nők — különösen ha brutális fér-

jük rájuk zárja lakásuk ajtaját — köztudomásúan boldogtalanok és csak akkor nem unatkoznak, ha a kellő pillanatban megjelenik életükben, és otthonukban valaki, aki értelmet és izgalmat csempész sivár magányosságukba. Hubay szerelmes kamaszfiúja valóban „angyali” tisztaságú, és különös akciója drámailag teljesen — talán túlságosan is — indokolt: anyja öngyilkossága, hallgatag fiú magánya pontosan rímel a szomszéd lakásban öngyilkossággal kacércodó, örvöngő fiatal nő hangos kétségbeesésére. Az utolsó pillanatban betoppa-nó férj (Szilágyi Tibor kemény figurája) végtelen ellenszenves: közönséges, kegyetlen, önző, durva. Amikor parancsára a fiú visszafelé is megteszi az életveszélyes parkányosétát — szerencsére nem látjuk a

nyaktörő mutatványt — minket is bezár a szerző, a feszülten figyelő házaspárral együtt, a szobába és a krimiszerű izgalomba, hogy az aszszonnyal együtt megkönnyebbülten lélegezzünk fel, amikor a szomszéd lakásban végül felhangzik a megmenekülését jelző, ismerős édesbús dallam, a lemezjátáson.

Hubay a fiúval és a „párkánymotívummal” krimi-mozzanatokat csempész a bájos történetbe. Ez önmagában nem volna baj, ha az író — akár hősei — nem esne saját ötleteinek vermébe. De Hubay nem krimit írt és a jól szerkesztett játékban nem a krimik hideg matematikája, hanem az írói figurákban láthatatlanul elrejtett dramaturgiai gépezet szívhangoknak álcázott kis óraműve keletyeg. A hibátlanul létre-

Kozák András és Galambos Erzsébet

hozott feszültségi pontokon a drámai gépezetnek ez a túl sima, túl olajozott működése — olykor — kijózanítólag hat a nézőre. Az ötletek dramaturgiája ugyanis nem engedi, hogy a szereplők saját ellentmondásos életüket éljék, a figurák azért nem mozognak szabadon, mert valamiféle dramaturgiai kényszerzubbonyba bújtatta őket a szerző.

Hubay nem mindig figyel saját teremtményeire. Különösen áll ez a második bemutatott játéka. Az *Antipygmalion* fiatal szobrásza (Kozák András) saját hazug művészi álmainak foglya. Elvált felesége (Galambos Erzsi) az asketikus, az igazi művészet önként vállalt fogságából a siker és megalkuvás kelepccéjébe csalja. A hús-vér modell a váratlanul betoppanó feleség féltékeny, józanul kutató tekintete előtt a szobrász úgy burkolja leplekbe, mintha nem is élő női test, hanem holt szobor állna a műterem — és a dráma — középpontjában.

A játék itt is telve van — illetve volna — rejtett izgalommal (különösen Galambos Erzsi virtuóz, sokszínű alakítása jóvoltából) ha nem következne be az a rendezői stílusterés, hogy az élő modell a szobrász megdöbbenésére, a számitó csalafinta feleség kényszerű „leleplezése” folytán szemünk láttára élettelen és ormótlan gipszszoborrá változik. A csoda varázslata helyett egy naturalisztikus, visszataszító szoborfigura áll előttünk a realista aprólékossággal ábrázolt környezetben. Így a

szoborral együtt a szobrász is lelepleződik: a vaskos látvány azt sugallja, hogy ennek a művésznek a kezében minden élő ember holt anyaggá válik.

A néző zavarba jön. Kicsoda voltaképpen ez a „fanatikus” művész? A szobrász alakja a szobor bemutatása által visszamenőleg is érdektelenné válik.

Az *Antipygmalion*ban tehát az embertelen művész vegytiszta képletét kapjuk. Azét az alkotót, akinek a környezete kizárólag eszközzé válik. Csakhogy ezúttal a matematikai absztrakcióba — főleg a rendező Zsurzs Éva, de talán részben a szerző hibájából is — számítási hibák csúsztak. A szobrász nem fanatikus művész (Kozák András természetes alakítása is kétségekben hagy efelől), hanem olyan valaki, aki ugyanúgy kihasználja ügyes reklámfogásokkal műveit áruba bocsájtó, ötmenedzselő feleségét, mint ahogyan cserben hagyja, elárulja, mozdulatlanul álló, művészi álmait néman szolgáló, később kővémeredt modell-szerelmét is. Amíg az első játék végkifejletében a drámai feszültség izgalma a tetőfokra hágott, addig a másodikban a csoda látványa kiábrándulást és csalódást okoz. Megint csak az történt, hogy Hubay egy remek ötlet nyomába szegődve, száguldó dramaturgiai gépezetével elgázolta és cserben hagyta saját drámai „áldozatait”.

Őszintén sajnáljuk őket. Kár értük.

MÁGORI ERZSÉBET

A CIMLAPON:

Kovács Nóra a *Legato* című új magyar film egyik női főszereplője. Rendező: Gaál István. (Domonkos Sándor felvétele)

filmvilág

XXI. évf. 9. sz. Film-művészeti folyóirat. Megjelenik minden hónap 1-én és 15-én.

Főszerkesztő:

Hegedűs Zoltán.

Kiadja a Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó:

Siklósi Norbert.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest

VII., Lenin körút 9–11.

Telefon: 221-285. Levélcím: 1906 Postafiók 223

Terjeszti a Magyar Posta.

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (1900 KHI, Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautóvalyánon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj 1/4 évre 24.— Ft.

Külföldön terjeszti a „Kultúra” Kútkereskedelmi Vállalat, H—1389 Budapest, Postafiók 149.

78.2517

Egyetemi Nyomda Budapest

Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

INDEX: 25 286

Kozák András és Almási Éva

Idegenek

Szakonyi Károly novelláiból Málnay Levente rendez tévéjátékot; Békés Rita, Bordán Irén, Kozák András, Almási Éva és Horváth Sándor főszereplésével. Operátor: Illés János.

Békés Rita, Bordán Irén, Kozák András, Almási Éva és Kozák László
(Kende Tamás felvételei)

1950. g. 10. G. 6. 1. rindu mial
yar. mial. mial. mial. mial. mial
1950. g. 10. G. 6. 1. rindu mial

filmvilág

1950. g. 10. G. 6. 1. rindu mial